

KONSULTASJONER MELLOM STATEN OG KOMMUNESEKTOREN

REFERAT FRA KONSULTASJONSMØTET 28. oktober 2011

Saksnr.: 10/121

Tilstede: *Fra staten:*

Statssekretær Dag-Henrik Sandbakken (KRD), statssekretær Gina Lund (AD), departementsråd Anne Kari Lande Hasle (HOD), statssekretær Lisbet Rugtvedt (KD), statssekretær Hilde Singaas (FIN), statssekretær Henriette Westhrin (BLD)

Fra KS:

Leder Halvdan Skard, Bjørg Tysdal Moe, Oddleif Olavsén, Harald Danielsen, Gunn Berit Gjerde, Endre Skjervø, Odd Arild Kvaløy, Sigrun Vågeng (adm.), Helge Eide (adm.), Per Richard Johansen (adm.)

Dato: 28. oktober kl. 13.00-15.00

Møteleder: Statssekretær Dag-Henrik Sandbakken (KRD)

Referent: Mari Jacobsen og Jørgen Johnsen (KRD)

1. Konsultasjonsmøtet

Statssekretær **Dag-Henrik Sandbakken** ønsket velkommen til møtet der kommuneopplegget i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2012 var hovedtema.

Innkallingen ble godkjent.

2. Det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2012

Hilde Singsaas innledet kort om den økonomiske situasjonen. Hun viste til at det er en bred tilslutning til hovedinnretningen på budsjettet. Budsjettet er stramt, noe som er viktig for konkurranseutsatt næringsliv. Alderspensjoner og demografiske utfordringer tar en stor del av handlingsrommet innenfor budsjettet.

Singsaas viste til brev fra Finansdepartementet til Stortinget av 28.10.11 om skatteinngangen for kommunesektoren i 2011. Ny informasjon trekker i retning av at skatteinntektene til kommunesektoren i 2011 vil bli omlag 1,5 mrd. kroner høyere enn anslått i Nasjonalbudsjettet 2012. Den nye informasjonen om skatteinngangen trekker isolert sett i retning av at skatteinntektene for kommunesektoren også i 2012 kan bli høyere enn anslått i Nasjonalbudsjettet 2012. Utviklingen i disse skatteinntektene er imidlertid påvirket av en rekke andre usikre forhold i norsk og internasjonal økonomi. Regjeringen vil som vanlig legge fram en ny vurdering av kommuneøkonomien i revidert nasjonalbudsjett 2012.

Dag-Henrik Sandbakken innledet kort om kommuneopplegget i statsbudsjettet for 2012. Han sa at inntektsrammene ligger innefor det som ble varslet i kommuneproposisjonen, og at det legger til rette for fortsatt høyt aktivitetsnivå, flere ansatte som følge av demografi og gode tjenester fra kommunene i 2012. **Sandbakken** sa samtidig at han har forståelse for at den økonomiske situasjonen varierer mellom kommunene.

Sandbakken sa at han opplever at det er forståelse i sektoren for det økonomiske opplegget.

Halvdan Skard viste til uttalelsen fra landstyret i KS og Kollegiet av fylkesordførere/fylkesrådsledere om statsbudsjettet 2012.

Skard uttrykte forståelse for budsjettets samlede rammer, men understreket behovet for en felles forståelse for hvilket handlingsrom disse rammene gir kommunesektoren. Han sa dette ikke er et budsjett for økning i kvalitet, og at det er begrenset hva sektoren kan utrette innenfor disse rammene. **Skard** påpekte videre at partene har felles interesser i at det ikke blir et for stort gap mellom befolkningens forventninger og det kommunene har mulighet til å gjennomføre.

Oddleif Olavsén pekte på at kommunesektorens handlingsrom over tid ikke bare kan vurderes på bakgrunn av inntektsvekst fra 2005, men også ses i lys av økte utgifter blant annet knyttet til barnehager, demografi, pensjon, rente og prisvekst.

Sandbakken sa at det er all grunn til å gi honnør til kommunesektoren for hva den har oppnådd innenfor de økonomiske rammene.

Odd Arild Kvaløy påpekte at håndtering av pensjonskostnader er krevende for kommunene. Han sa at forutsetningene som lå til grunn for dagens regler for regnskapsføring av premieavvik har utviklet seg annerledes enn det man antok da reglene ble innført. KS fremmet forslag om å nedsette en arbeidsgruppe for å evaluere ordningen med regnskapsføring av premieavvik basert på beregnede pensjonskostnader.

Sandbakken sa at KRD vil vurdere forslaget og komme tilbake til saken på et senere tidspunkt. Han understreket at pensjon er en del av lønns- og avtalevilkårene i kommunesektoren, og følgelig et selvstendig ansvar for kommunene som arbeidsgivere. Et lavt rentenivå over tid har medvirket til det opparbeidede premieavviket. Kommunene har imidlertid mye gjeld, og har dermed også fordeler av et lavt rentenivå. **Sandbakken** sa videre at en vesentlig del av veksten i pensjonskostnadene i 2012 som ikke dekkes av den kommunale deflatoren, gjelder Oslo kommune.

Skard ba om at Teknisk beregningsutvalg (TBU) får mandat til å se på KRDs beregning av hvor stor del av kommunesektorens merutgifter knyttet til demografi som belaster de frie inntektene.

Sandbakken svarte at departementet vil vurdere forslaget fra KS og komme med en tilbakemelding om denne saken på et senere tidspunkt.

3. Kommunesektorens oppgaver og tjenester

Arbeidsdepartementet

Jobbstrategien

Gina Lund sa at hun har store forventninger til jobbstrategien, og er glad for at KS er positivt innstilt til et nærmere samarbeid på området.

Betalingspraksis

Lund viste til at dagens betalingsordning for arbeidsmarkedstiltakene arbeidspraksis, avklaring og varig tilrettelagt arbeid i skjermet sektor innebærer at tilskudd utbetales forskuddsvis per måned basert på avtalt tiltaksnivå uavhengig av hvor mange plasser som faktisk gjennomføres. Denne ordningen gir en lite effektiv bruk av midler. En del plasser som er betalt, blir ikke brukt. Hun understreket at den nye betalingsordningen med etterskuddsbetaling for faktisk gjennomførte plasser stiller krav til god kommunikasjon mellom tiltaksarrangører og NAV, slik at planlagt tiltaksnivå speiler det lokale behovet og at utnyttelsen av avtalt antall tiltaksplasser blir god. **Lund** presiserte at tiltaket varig tilrettelagt arbeid i liten grad påvirkes av omleggingen.

Barne-, likestillings- og likestillingsdepartementet

Kommunalt barnevern

Gunn Berit Gjerde sa at KS er tilfreds med at det ikke blir en ny søknadsrunde knyttet til det øremerkede tilskuddet til kommunalt barnevern. Hun sa videre at det mest fornuftige ville være å finansiere det kommunale barnevernet gjennom frie midler.

Henriette Westhrin sa at departementet er kjent med KS` synspunkter.

Kontantstøtte

Saken ble diskutert under gjennomgangen av KDs saker i fellesdokumentet.

Helse- og omsorgsdepartementet

Samhandlingsreformen

Skard viste til at KS ønsker at det blir foretatt etterberegning og etterkontroll av kostnadene knyttet til gjennomføringen av reformen.

Harald Danielsen påpekte at det er viktig at sykehusene ikke ensidig skal kunne bestemme hva som skal ligge til grunn for faktureringen av kommunene for utskrivingsklare pasienter. Når det gjelder øyeblikkelig hjelp, viste han til at kommunene har fire år på seg til å bygge opp et tilbud. Finansiering av oppbygging av øyeblikkelig hjelpstilbudet gjøres ved 50 pst. bidrag fra RHF og 50 pst. gjennom et øremerket tilskudd. RHFene er trukket i sine rammer for å finansiere det øremerkede tilskuddet. **Danielsen** uttrykte bekymring for at sykehusene skal bygge ned sitt tilbud før kommunene har bygget opp sitt.

Anne Kari Lande Hasle viste til at samhandlingsreformen er en retningsreform, og at alt ikke trenger å være på plass fra 1. januar 2012. Når en pasient er definert utskrivningsklar er det kommunene som skal vurdere behovet for tjenester. Videre understreket hun at HOD vil følge nøye med på kapasitetsoppbygging /-nedbygging framover.

Lande Hasle viste til at det i 2012 settes i gang en følgeevaluering av reformen i regi av Norges forskningsråd. Følgeevalueringen skal gi et grunnlag for framtidige justeringer i virkemiddelbruk. I tillegg er Helsedirektoratet, i samarbeid med KS, i gang med å utvikle et forvaltningssystem som skal håndtere innfasingen av de økonomiske virkemidlene, herunder tilgjengeliggjøring av data for kommunene, som blant annet kan nyttes til å analysere utvikling av aktivitet og kostnader. Hun uttrykte at en slik løpende oppfølging er å foretrekke framfor etterberegninger.

Omsorgsplan 2015

Bjørge Tysdal Moe sa at investeringstilskuddsordningen bør forbedres og statens finansieringsgrad økes til 50 pst. for å sannsynliggjøre høyere utbyggingstakt i helsedøgnomsorgsplasser. Hun sa videre at vederlagsforskriften bør revurderes med tanke på finansiering av korttidsopphold, og at KS ønsker en dialog med HOD om betalingssatsene.

Lande Hasle noterte seg innspillet fra KS.

Ny refusjonsordning for helsehjelp EØS

Skard viste til at kommunene ikke har noen mulighet til å kontrollere innholdet i refusjonskravene for fysioterapi som HELFO sender kommunene. Fakturaene inneholder kun et samlebeløp og verken navn på pasienter, hvor behandlingene er utført eller type behandling.

Lande Hasle uttrykte forståelse for KS sitt synspunkt, og sa at HOD vil se nærmere på saken.

Kommunal- og regionaldepartementet

Kommuners låneopptak til egenkapitalinnskudd i pensjonskasse og gjensidig forsikringsselskap

Sandbakken sa at KRD er kjent med problemstillingen som KS reiser i sitt innspill, og viste til at departementet vil holde KS orientert dersom det legges opp til å foreta eventuelle endringer i kommuneloven.

Ressurskrevende tjenester

Sandbakken noterte seg ønsket fra KS om at ordningen for ressurskrevende tjenester utvides til også å gjelde barn og unge i barnevernet. Han opplyste for øvrig om at tilskuddsordningen for ressurskrevende tjenester bygger på at det må foreligge et enkeltvedtak om tjenester etter kommunehelsetjenesteloven eller sosialtjenesteloven.

Westhrin viste til at BLD er i gang med å evaluere barnevernreformen, og inviterte KS til å komme med innspill om organiseringen av barnevernet.

Kunnskapsdepartementet

Omlegging av kontantstøtten

Lisbet Rugtvedt viste til at omlegging av kontantstøtten og behovet for nye barnehageplasser er meldt opp som kostnadsberegningssak. Departementet er kjent med analysen fra Telemarksforskning. Hun påpekte at analysen bygger på en forutsetning om at det kun er ett barnehageopptak i året. Samtidig er det slik at det ikke er ventetid på barnehageplass i om lag halvparten av landets kommuner.

Helge Eide sa at det er vesentlig usikkerhet knyttet til regjeringens beregninger og at det er stor risiko for at regjeringens anslag for netto økt barnehageetterspørsel er klart lavere enn hva kommunene faktisk vil måtte legge inn for å ivareta retten til barnehageplass. En hovedutfordring er at regjeringen har lagt til grunn løpende opptak av barn i barnehager, også i befolkningstette kommuner med press på barnehagekapasiteten.

Samferdselsdepartementet

Kvaløy viste til uttalelse fra fylkesordførerkollegiet, hvor det uttrykkes bekymring over utgiftene til oppgradering av fergeflåten og fornying av fergeleiene. Kollegiet ber om at disse merutgiftene kompenseres. Kollegiet oppfordrer videre regjeringen til å gjøre et løft for kollektivtrafikken i kommende budsjetter, gjennom å styrke fylkeskommunenes frie inntekter og gjøre belønningsordningen mer forutsigbar.

Sandbakken noterte seg innspillene i uttalelsen fra fylkesordførerkollegiet, og vil formidle dette videre til SD.

Olje- og energidepartementet

Flom- og rassikring

Endre Skjervø viste til KS` innspill i saken. Han sa at små kommuner er særlig sårbare, og at distriktsandelen derfor må fjernes eller reduseres kraftig.

Sandbakken sa at NVE og distriktsandelen vil være tema i nysalderingen av budsjettet. OED jobber med en stortingsmelding om tiltak mot flom og skred. KS ble invitert til å komme med innspill til arbeidet.

4. Bilaterale avtaler

Det ble ikke knyttet særskilte kommentarer til omtalen av bilaterale avtaler.

5. Kostnadsberegningssaker

Følgende saker ble meldt opp til møtet:

- Omlegging av kontantstøtten og behovet for nye barnehageplasser (KD/BLD)
- Valgfag i ungdomsskolen (KD)
- Økonomiske konsekvenser av nasjonale bestemmelser om lærertetthet i grunnskolen (KD)

Det ble ikke knyttet særskilte kommentarer til kostnadsberegningssakene.

Møtet ble hevet kl. 14.50